



Handleiding informatiepanelen

Versie 1.0



Natuurmonumenten

Inhoud

| | |
|---|----|
| 1. Inleiding | 4 |
| 2. Algemeen | 5 |
| 3. Welk informatiepaneel kies je | 7 |
| 4. i-SOG – Staande Ombouw Groot | 8 |
| 5. i-LOG – Lage Ombouw Groot | 12 |
| 6. i-LOK – Lage Ombouw Klein | 15 |
| 7. IKA3 – Informatiekastje A3 | 16 |
| 8. Stramienen | 18 |
| 9. Specificaties voor het aanleveren bij Brimos | 19 |

Aanpassen stramienen informatiepanelen

Er wordt op dit moment hard gewerkt aan het aanpassen van de stramienen voor de informatiepanelen. Mede vanwege verscherpte richtlijnen naar aanleiding van het project Natuur voor Iedereen worden de stramienen aangepast. Deze zullen niet opvallend veel verschillen met de bestaande panelen. Bepaalde details worden iets anders, zoals bijvoorbeeld de corpgrootte (daarmee de hoeveelheid tekst) en kleurcombinaties.

De richtlijnen omschreven in deze handleiding zijn vernieuwd, maar de stramienen dus nog niet. Houd hier rekening mee bij het maken van een nieuw paneel.

Neem voor meer informatie contact op met Lidewij Staal
l.staal@natuurmonumenten.nl | T (06) 13 73 97 09

1. Inleiding

Een belangrijk onderdeel van onze totale bebording zijn de informatiepanelen. Met een informatiepaneel stellen we de bezoeker in staat zich te oriënteren op het gebied, wat kun je er zien, wat kun je er doen (routes/activiteiten) en wat is er te beleven.

We onderscheiden vier doelen:

ZIEN

beleefbare natuurweetjes (soorten en hun bijzondere eigenschappen) en beleefbare weetjes over cultuurhistorie of landschap

DOEN

activiteiten en routes (soms ook activiteiten van samenwerkende partners)

BELEVEN

natuurbeleving dichtbij, natuur ervaren in plaats van alleen op afstand ernaar kijken

INFORMEREN

informatie geven over bijvoorbeeld werkzaamheden, excursies of andere tijdelijke informatie.

Komt dat zien

Het kerngevoel voor de inhoud van de informatiepanelen is: KOMT DAT ZIEN, hier ligt een prachtig gebied dat op verschillende manieren is te ontdekken en te beleven. Door te beschrijven hoe dat kan, willen we mensen uitnodigen van onze gebieden te komen genieten.

TIP

Lees voordat je aan de slag gaat met informatiepanelen eerst het Handboek Bebording en de Handleiding Entrees. Dit helpt je bij het maken van een goed informatiepaneel.

2. Algemeen

In de volgende hoofdstukken vind je per informatiepaneel gerichte informatie die je helpen bij het maken van een goed paneel. Hieronder worden een aantal algemene onderdelen van de panelen beschreven.

Beeld

Beeld is net als in de huisstijl van Natuurmonumenten en erg belangrijk onderdeel van het informatiepaneel. Neem daarom altijd goed de tijd voor je beeldselectie. En denk goed na over de keuze van beeld.

Tekst

Naast het kaartje en beeld is tekst ook een belangrijk element op het informatiepaneel en ook in de huisstijl; taal en taalgebruik zijn van grote invloed op ons imago. Om te zorgen voor een heldere en eenduidige schriftelijke communicatie, hebben we een aantal vaste afspraken gemaakt. Deze kun je lezen in de [schrijfwijzer op het merkhandboek](#).

Tien praktische schrijftips

1. Houd het kort
2. Wees duidelijk. Benoem meteen waar het om gaat
3. Wissel korte en lange zinnen af
4. Schrijf actief
5. Leef je in, in degene voor wie je de tekst schrijft
6. Vermijd afkortingen
7. Vermijd vaktermen
8. Gebruik bij een langere tekst tussenkopjes
9. Controleer je tekst op spelling en grammatica of laat een ander dat doen als je twijfelt
10. Laat je tekst eens door een ander lezen

Routekaarten

De routekaarten die we hanteren bij Natuurmonumenten worden gemaakt volgens vaste richtlijnen, waar onze vormgevers ook mee werken. Aan de richtlijnen wordt momenteel gewerkt en zullen worden toegevoegd aan het merkhandboek. De richtlijnen voor de i-SOG en de i-LOG geven al enige houvast bij het maken van een goed routekaartje.

Cultuurhistorische lijn

We hanteren net als bij onze bebording een aparte lijn voor Cultuurhistorie. Hierbij wordt een ander kleurenpalet gehanteerd dan bij de reguliere panelen. Voor alle panelen waar een i voor geschreven staat, kun je dus ook een c lezen. Deze staat voor Cultuurhistorie. Het verschil tussen de cultuurhistorische lijn en de reguliere lijn zit in de opmaak, niet in de informatiemeubels.

De keuze tussen de cultuurhistorische lijn en de reguliere lijn wordt niet bepaald door het onderwerp OP het paneel (dat kan ook over de natuur gaan), maar door de huisstijl-keuze die je maakt voor het hele gebied.

Vragen die helpen bij het bepalen van de inhoud

1. *Wat zijn voor bezoekers de belangrijkste hoogtepunten van het gebied?*
Vraag je af wat zou je je vriend laten zien?
Denk aan een fraai uitzichtpunt, bijzondere dieren en planten, een fascinerend natuur- of cultuurhistorisch weetje, een weerfenomeen, een wandelroute, een gebouw met rijke historie, Speelnatuur van OERRR, een MTB-route, boeiende excursies en speurtochten. Maar ook schaatsen, zwemmen, vissen, varen, picknicken, hutten bouwen en in de zon luieren. Denk vanuit de recreant en zijn/haar behoeften. Maak hiervan een lijstje dat een zekere hiërarchie suggereert en licht de onderdelen uit in de ultrakorte alinea's.
2. *Welke bezoekers komen er in het gebied?*
3. *Welke praktische gebiedsinformatie moet minimaal gecommuniceerd worden?*
Denk aan routeinformatie, horeca, adressen van regionale beheerkantoren, openbaar vervoer, informatie over de toegankelijkheid voor mensen met beperking, etc.

TIP

Maak hierbij gebruik van Stap 1 t/m 4 uit het [Gebiedsmarketingplan](#)

Natuur voor iedereen

Het belangrijkste uitgangspunt van het project Natuur voor Iedereen is dat natuur ook daadwerkelijk voor iedereen toegankelijk is. Dit geldt in de praktijk alleen op de routes die hiervoor geschikt zijn gemaakt. Deze vind je op onze website.

Op onze bebording en informatiepanelen hebben we het uitgangspunt 'voor iedereen' wel in de breedte doorgevoerd. Deze zijn dus ook geschikt met mensen met een beperking. Houd wel extra rekening met bijvoorbeeld plaatsing van je informatiepanelen. Lees meer over Natuur voor Iedereen in het [Handboek Bebording](#).

Het logo voor het project Natuur voor Iedereen is een tijdelijk logo en wordt niet gebruikt op onze terreinborden of informatiepanelen. Alleen op documenten die specifiek gaan over het project (persberichten, uitnodigingen, posters e.d.).

Het logo van de Postcodeloterij gebruiken we op informatiepanelen bij routes die binnen het project Natuur voor Iedereen geschikt zijn gemaakt voor mensen met een beperking wel. Belangrijk is om producties met NPL-logo ter goedkeuring langs de PostcodeLoterij te laten gaan via de interne accountmanager.

3. Welk informatiepaneel kies je

Als een nieuw informatiepaneel wordt geplaatst, of een oud paneel wordt vervangen, is het belangrijk om (opnieuw) te bedenken welk soort paneel het meest geschikt is voor een bepaalde locatie. En het is ook goed moment om te bekijken of het paneel nog op de juiste plek staat.

Er zijn 4 soorten informatiepanelen:

- de Staande Ombouw Groot-paneel (i-SOG of c-SOG),
- de Lage Ombouw Groot-paneel (i-LOG of c-LOG),
- de Lage Ombouw Klein (i-LOK of c-LOK) en
- het A3 informatiekastje (IKA3).

Elk paneel heeft zijn eigen functie. Het sluit aan bij de behoefte van de bezoeker op dat moment:

TIP

Kies een stramien van een informatiepaneel dat je aanspreekt of past bij hun wensen om als voorbeeld te gebruiken. Pas deze dan aan naar het betreffende gebied. Dan ben je veel sneller klaar en je hebt houvast bij het bepalen van (de hoeveelheid) tekst en beeld.

De i-SOG is een welkomst- en oriëntatiepaneel

Als mensen aankomen bij de entree van een gebied, hebben ze vragen als 'waar bevind ik me op de kaart?' en 'wat kan ik hier doen?'. Een i-SOG geeft de bezoeker snel een overzicht door middel van een kaart, korte gebiedsinformatie en met de hoogtepunten van het gebied (Tips van de boswachter). Het paneel wordt niet gebruikt om specifieke natuurinformatie te geven, dat sluit niet aan bij de oriëntatiebehoefte op dat moment. Inhoudelijke informatie komt later in het gebied.

De i-LOG en i-LOK staan in het gebied en versterkt de natuurbeleving

Eenmaal in het gebied ervaren de mensen de rust van de natuur. Korte, positieve informatie versterkt de natuurbeleving op dat moment. Een i-LOG wordt vaak geplaatst bij een uitzichtpunt of rust/picknickplaats. Het paneel biedt meerdere korte, beleefbare natuurweetjes over planten, dieren en andere bijzonderheden.

Met een i-LOK kun je meer specifieke informatie geven over een onderwerp. Bijvoorbeeld inzoomen op een bijzondere plek of soort (bijenkast, ijskelder, landhuis, paddenpoel of bloemrijk grasland, etc). Houd de informatie beperkt en maak indien nodig gebruik van tussenkopjes. De i-LOK-panelen kunnen bijvoorbeeld onderdeel uitmaken van een route, om bij verschillende objecten onderweg informatie te vertellen.

Een i-LOG wordt bij hoge uitzondering ook gebruikt als introductiepaneel van het gebied als een i-SOG totaal niet past in de omgeving, bijvoorbeeld in een heel vlak gebied OF als een i-SOG echt te groot is voor het kleine gebied.

De IKA3 is voor tijdelijke informatie

De IKA3 is een A3-kastje en heeft in tegenstelling tot de i-LOK een posterframe. Dit frame kun je gemakkelijk openen, waardoor je de inhoud met de informatie kunt verwisselen. De informatie in de A3-kastjes hoog betreft tijdelijke informatie, over bijvoorbeeld excursies en activiteiten of over werkzaamheden in een gebied.

4. i-SOG – Staande Ombouw Groot

Bij de i-SOG staan de hoogtepunten (Tips van de boswachter) en de routes centraal. Bedenk bij het bepalen van de inhoud vooraf voor wat de essentie is van je gebied, welke bezoekers er komen en sluit daar je Tips van de boswachter op aan (gebiedsmarketing). Wat willen (kunnen) ze onderweg zien en beleven? Denk hierbij aan de flora en fauna, maar ook bijzondere objecten. Deze informatie zorgt voor verwondering van de bezoeker. En welke fascinerende natuurverhalen of historische feiten verrijken de ervaring? Activiteiten en excursies plaats je bij de praktische informatie.

De i-SOG is er in meerdere varianten:

- i-SOG grote kaart zonder hoogtepunten
- i-SOG kleine kaart met hoogtepunten
- i-SOG met staande kaart met hoogtepunten

De meest gebruikte variant is de i-SOG met liggende kaart met hoogtepunten. Dit paneel biedt de bezoeker de ideale mogelijkheid om naast oriënterende informatie (routekaartje en legenda) en meer te weten te komen over het gebied. Het stimuleert de beleving van de bezoeker.

De i-SOG-variant met grote kaart wordt idealiter niet gebruikt. In heel specifieke situaties zoals bij de start van een MTB-route zou deze ingezet kunnen worden. Maar de hoogtepunten versterken altijd de ervaring en is een grote meerwaarde voor je paneel.

Soms heeft het betreffende gebied/route een wat afwijkende vorm en kun je niet uit de voeten met het bestaande stramien, dan bestaat er ook de mogelijkheid om te kiezen voor een variant met een staande kaart.

Hieronder worden de richtlijnen omschreven bij het maken en schrijven van een informatie-paneel. Niet alle elementen komen terug in alle varianten. Houdt daarom bij het maken van je paneel altijd het stramien in je achterhoofd. Dat geeft je houvast.

Richtlijnen

Titel

- De titel beschrijft de essentie van het gebied, vanuit een specifieke ervaring. Wat maakt dit gebied uniek en anders dan andere gebieden.

Headerbeeld

- Ook de foto laat beleving zien en sluit aan bij de titel.

Intro (kader) – Welkom in/op/bij + [naam gebied]

- De titel van de introtekst is altijd Welkom met de naam van het gebied, zoals deze ook op de entreeborden staat.
- In deze introtekst staat een korte uitleg over de essentie van het gebied. Het is een activerende en uitnodigende tekst die de ervaring van de bezoeker verrijkt.
- Wees in deze tekst weer specifiek; wat maakt dit gebied uniek voor de bezoeker.
- Houd er rekening mee in je tekst dat men al in het gebied staat.
- Denk vanuit de bezoeker.

Tips van de boswachter

- De tips van de boswachter kun je zien als 'inspiratie voor beleefplekken en/of beleefmomenten', dus hoogtepunten qua beleving in het gebied.
- Houd het maximale aantal woorden aan dat in het stramien staat. De Tips van de Boswachters lichten een tipje van de sluier op van het gebied. De bezoeker moet zich hierdoor uitgenodigd voelen om dit ook te gaan zien en ervaren. Wil je meer vertellen, dan kunnen er op een aantal plekken langs de route i-LOKs of een i-LOG worden geplaatst.
- De nummers in het kaartje komen overeen met de nummers bij de Tips van de boswachter. Of bij de foto.
- Recreatieve voorzieningen en excursies vallen niet onder de Tips van de boswachter, maar zet je bij de praktische info.

Beelden onder de tips

- De beelden kunnen aanvullend geplaatst worden bij de Tips van de boswachter. Maar het kunnen ook beelden zijn die voor zich spreken. Zorg er in dat geval wel voor dat de bezoeker duidelijk ziet waar het om gaat.
- Kies vooral voor beelden die echt iets toevoegen aan de beleving van de route of het gebied. Het kan de bezoeker attent maken op iets wat hij/zij wellicht uit zichzelf niet ziet of wat minder opvalt. Je zou het de 'succesfactoren' van de route of het gebied kunnen noemen, want hoe meer je weet, hoe meer je ziet, hoe meer je geniet.
- Unieke kenmerken langs de route die de bezoeker toch wel ziet of tegenkomt hoeft je niet extra op het informatiepaneel te laten zien. Een nummer in het kaartje, dat verwijst naar de foto is dan voldoende.

Kies je route

- Dit is ook de vaste titel van de informatie over de routes.
- Je noemt hier als eerste de naam van de route. En geeft daarbij informatie over de verschillende routes, zodat de bezoekers een keuze kan maken.
- Beschrijf kort de route en manage hier de verwachtingen van de bezoeker. Geef bijvoorbeeld aan dat het een heuvelachtige route is of juist vlak. Of je bos tegenkomt of juist meer heide. Voor bijvoorbeeld gehandicapten is het ook belangrijk om te weten hoeveel (en op welke afstand) je rustpunten tegenkomt. Het benoemen van een horeca onderweg is voor veel bezoekers ook erg waardevol.
- Zet de routes op volgorde van lengte (van kort bovenaan, naar langer).
- Zet bij de route die geschikt is voor mensen met een beperking het juiste pictogram. Plaats deze achter de tekst.
- De tip-nummers uit het kaartje plaats je bij de route (zodat de bezoeker weet langs welke 'Tips van de boswachter' hij/zij komt).
- Houd ook hier de tekst zo kort mogelijk.
- Zijn er meer routes in de buurt of is de plek van de i-SOG onderdeel van een groter gebied dan verwijst je naar de route-app en de website van Natuurmonumenten. Een goede manier om onze bezoekers beter te leren kennen en in contact met ze te komen.

Praktische info

- De informatie die je hier geeft is gebruikersinformatie; zoals bijvoorbeeld toiletten, excursies, informatie die belangrijk is voor gehandicapten, horeca, honden, ruiters, fietsers, etc.
- De praktische informatie moet relevant zijn voor de bezoeker. Je hoeft het dus niet te hebben op het paneel over onderwerpen die niet aan de orde zijn in het betreffende gebied of die niet meer relevant zijn als je eenmaal in het gebied bent.
- Het is aanvullende informatie op de route. Dus het betreft alles wat niet over de route gaat. De informatie over de route vertel je bij het kopje 'Kies je route'.
- Belangrijke specifieke informatie kan hier nog wel herhaald worden, zoals bijvoorbeeld informatie over de toiletten.
- Houd de toon positief. Vertel de bezoeker liever wat wel mag, in plaats van niet.
- Soms kan bepaalde informatie ook op de site verteld worden en is de i-SOG niet de beste plek om het te geven.

Overige

- Tot slot kun je onder de praktische info ook nog verwijzen naar meer informatie over het gebied op de site en/of verwijzen naar bijvoorbeeld Facebook.
- Het plaatsen van een QR-code op de panelen wordt afgeraden omdat deze systemen niet tijdloos genoeg zijn.
- Er is helemaal onderaan ook ruimte voor samenwerkingsverbanden en extra logo's. Zie hiervoor de opmaak van de stramienen.
- Kleurenpalet van het bord: Keuze uit de paletten van Natuurmonumenten. Past bij het gebied en de hoofdfoto moet daarop aansluiten.

Kaart

- Geef op de kaart alleen de routes weer die te volgen zijn vanuit de plek waar je op dat moment ook daadwerkelijk bent.
- De schaal van de kaart is altijd minimaal
- Indien voldoende ruimte op de kaart dan is het heel gebruiksvriendelijk om de fietsknooppunten op de kaart te zetten.
- Richting is altijd noord-zuid.
- Geef op de kaart aan (indien van toepassing):
 - 'waar men staat'
 - de nummers van de tips
 - rustpunten (bijv bank, picknicktafel)
 - halte OV
 - BC
 - Horeca
 -

Legenda

- De legenda onder het kaartje geeft een verklaring van de kaart en de symbolen in de kaart; zoals de soorten wegen, verklaring van de kleuren (soort gebied/ondergrond) en pictogrammen.
- Hierin staat altijd 'U bent hier'.
- Houd het kaartje en de legenda overzichtelijk, durf keuzes te maken. Maar houd wel voldoende rekening met de bezoeker. Kies bijvoorbeeld liever voor een bankje en andere recreatieve voorzieningen onderweg dan de naam van een straat in de omgeving.
- De nummers die in de kaart staan worden niet herhaald in de legenda. Die corresponderen met de nummers bij de foto's en/of de Tips van de boswachter.

Vorm (deze input volgt op basis van de nieuwe stramien)

Beschrijving van:

- kleurgebruik
- corpgrootte
- hoeveel tekst
- schaalgrootte
- routekaart

Voorbeelden



Stramien grote kaart



Stramien met hoogtepunten

Er wordt gewerkt aan nieuwe stramienen.

5. i-LOG – Lage Ombouw Groot

Voor de i-LOG zijn er stramienen in meerdere varianten:

- i-LOG met brede intro 6 blokjes (weetjes/info)
- i-LOG met smalle intro en 8 blokjes (weetjes/info)
- i-LOG soortenpaneel vrijstaand
- i-LOG soortenpaneel met foto's
- i-LOG OERRR
- i-LOG met kaart

Voor OERRR is er een aparte bebordingslijn.

Afhankelijk van de plek waar de bezoeker staat, de doelgroep en de hoeveelheid informatie die er te vertellen is bepaal je welke i-LOG-variant je in wil zetten.

Het soortenpaneel heeft het formaat van een i-LOG en wordt gebruikt voor informatie over een specifieke dier- of plantensoort. Bijvoorbeeld een vogelpaneel in een vogelkijkhut en een vlinderpaneel in een bloementuin.

Een heel enkele keer komt het voor dat er een kaartje op een i-LOG geplaatst moet worden. In dat geval is ook een stramien beschikbaar van een i-LOG met kaartje.

Richtlijnen

Titel

- De titel beschrijft de essentie van de locatie, vanuit een specifieke ervaring. Wat maakt dit gebied bijzonder?

Headerbeeld

- Ook de foto laat beleving zien en sluit aan bij de titel.

Intro (kader)

- In deze introtekst staat een korte uitleg over de essentie van de plek waar je staat in het gebied. Het is een activerende en uitnodigende tekst die de ervaring van de bezoeker verrijkt. Denk qua inhoud aan de (cultuur)historische context en uitleg over het hoe en waarom van de plek en/of onderdelen.
- Wees in deze tekst weer specifiek; wat maakt deze plek bijzonder voor de bezoeker. Houd er rekening mee in je tekst dat men al in het gebied staat.
- Denk vanuit de bezoeker.
- Bij een soortenpaneel kan in de introtekst bijvoorbeeld informatie staan over de relatie tussen het landschap en de aanwezigheid van soorten en/of over de aanwezigheid van soorten in de verschillende seizoenen.
- Deze introtekst bestaat uit max. 70 woorden voor een smalle intro of 75 woorden voor een brede intro.

Natuurweetjes

- De 'blokjes' in de i-LOG (6 of 8 stuks) zijn bedoeld voor positieve, beleefbare natuurweetjes. Korte tekstjes met beeld over bijvoorbeeld een bijzondere orchidee die je hier kunt vinden, een zeldzame roofvogel, geuren of geluiden die je kunt waarnemen, etc.
- De hoeveelheid tekst is afhankelijk van de invulling van het blokje:
 - In een blokje met foto kun je een tekst plaatsen van maximaal 45 woorden.
 - Naast weetjes kun je ook informatie opnemen over feiten & cijfers, dit zijn maximaal 8 bullits met bijvoorbeeld gebiedsgrootte, aantal vogelsoorten, aantal zeldzame bloemen, etc. Houdt deze informatie zo eenvoudig mogelijk, zodat het voor iedereen interessant en goed te begrijpen is.
 - Een blokje kan ook gebruikt worden voor alleen tekst: een kadertekst met steunkleur. Bijvoorbeeld voor een historisch weetje of een activiteit in het gebied, maximaal 75 woorden. Let bij het gebruik van een steunkleur wel op de leesbaarheid van de tekst!

Overige

- Eventueel kun je voor meer informatie (bijvoorbeeld excursies of activiteiten) verwijzen naar de website van Natuurmonumenten en/of verwijzen naar bijvoorbeeld Facebook. Gebruik hiervoor maximaal 12 woorden (over 1 kolom) en 25 woorden (over 2 kolommen zoals bij soortenpaneel).
- Het plaatsen van een QR-code op de panelen wordt afgeraden omdat deze systemen niet tijdloos genoeg zijn.
- Er is helemaal onderaan in de witte balk of in een apart kader ook ruimte voor samenwerkingsverbanden en extra logo's. Zie hiervoor de opmaak van de stramienen.
- Check regelmatig of je paneel er nog een beetje uitziet (vocht en algen). Een schoon paneel heeft meer zeggingskracht.

Vorm (deze input volgt op basis van de nieuwe stramienen)

Beschrijving van:

- kleurgebruik
- corpgrootte
- hoeveel tekst
- schaalgrootte
- routekaart

Voorbeelden

Tiendgorzen: Tiengemeten in het klein!

- Faten en cijfers
 - Nieuwe natuur sinds 2001
 - 25 hectare groot
 - Vrijgemaakt, vlakke, gladde, zand en zandsteen
 - Heere sanddriehoeken, 1 en 3 km
 - Tiendgorzen vogel
 - Staren en kraaiachtige velden
- Supersnelle slachtoffer
 - Vogels worden gevangen door een sluifnetten die automatisch dichtvallen zodra de vogel erin valt. Het is een zeer efficiënte manier om vogels te vangen.
- Bezoek natuurgebied Tiengemeten!
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Wonderlijke broeden
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Paradijs voor staren
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Kleine vogel, grote mond
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.

i-LOG met brede intro 6 blokjes (weetjes/info)

Tiendgorzen: Tiengemeten in het klein!

- Tiendgorzen
 - 110.000 jaar oud
 - 20 vogelsoorten
 - 30 plantensoorten
 - 400 m² oppervlakte
 - 500 hectare
 - 60 m hoog bakken
 - 70 km fietspad
 - 80 haaien
- Rijke flora
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Lorenz (paus)
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Lorenz (paus)
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Vogels in de Tiendgorzen
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Het is niet het gebied dat vogels in de Tiendgorzen aantrekt
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- Jagers
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.
- De naam van het gebied
 - De Tiendgorzen is een prachtig natuurgebied met veel verschillende soorten vogels. Het is een zeer geschikt gebied voor vogelkijkers.

i-LOG met smalle intro en 8 blokjes (weetjes/info)

Vogels kijken

- Kleine zilverreiger
 - De kleine zilverreiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Blauwe reiger
 - De blauwe reiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Haak
 - De haak is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Aalscholver
 - De aalscholver is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Kleine zilverreiger
 - De kleine zilverreiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Blauwe reiger
 - De blauwe reiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Haak
 - De haak is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Aalscholver
 - De aalscholver is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Kleine zilverreiger
 - De kleine zilverreiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Blauwe reiger
 - De blauwe reiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.

i-LOG soortenpaneel vrijstaand

Vogels kijken

- Kruisbekvogel
 - De kruisbekvogel is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Tureluur
 - De tureluur is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Grote zilverreiger
 - De grote zilverreiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Rietvogel
 - De rietvogel is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Kruisbekvogel
 - De kruisbekvogel is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Tureluur
 - De tureluur is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Grote zilverreiger
 - De grote zilverreiger is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Rietvogel
 - De rietvogel is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Kruisbekvogel
 - De kruisbekvogel is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Tureluur
 - De tureluur is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.

i-LOG soortenpaneel met foto's

Turen en gluren

- Vindief
 - De vindief is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Bruine kiekendief
 - De bruine kiekendief is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Ranspans
 - De ranspans is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Ranspans
 - De ranspans is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Ranspans
 - De ranspans is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Ranspans
 - De ranspans is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Ranspans
 - De ranspans is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.
- Stompe
 - De stompe is een zeldzaam vogelsoort dat vooral voorkomt in de provincie Zeeland.

i-LOG OERRR

Welkom in Nationaal Park Veluwezoom!

- Bezoekcentrum
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Kees je route
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Bezoekcentrum
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Kees je route
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Bezoekcentrum
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Kees je route
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Bezoekcentrum
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Kees je route
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Bezoekcentrum
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Kees je route
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Bezoekcentrum
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.
- Kees je route
 - De bezoeker wordt verwelkomd in het Nationaal Park Veluwezoom.

i-LOG met kaart

Er wordt gewerkt aan nieuwe stramienen.

6. i-LOK – Lage Ombouw Klein

Dit informatiepaneel wordt doorgaans gebruikt op plekken waar structureel iets te zien of beleven is. Het geeft achtergrondinformatie over een specifiek onderwerp. Denk bijvoorbeeld aan een ijskelder of bij een bankje waar je uitkijkt op een gebouw. Men heeft de tijd om even stil te staan en iets te lezen.

Richtlijnen

Titel

- De titel beschrijft de essentie van de betreffende plek of bezienswaardigheid.

Beeld

- Het beeld is het meest aanwezige element op een i-LOK. Deze moet daarom echt heel bijzonder zijn en eruit springen. Tekst is ondersteunend aan het beeld.
- Het beeld moet van goede kwaliteit zijn.
- Op het beeld wordt iets weergegeven dat niet direct te zien is, dus bijvoorbeeld een interieur, oude foto, historische kaart, schilderij, detail van dier of plant.

Tekst

- Op het i-LOK of c-LOK kun je achtergrondinformatie kwijt over de plek waar de bezoeker op dat moment staat. Vertel dit op een laagdrempelige manier.
- Wees kort en krachtig. Gebruik het aantal woorden zoals aangegeven in het stramien.

Vorm (deze input volgt op basis van de nieuwe stramienen)

Beschrijving van:

- kleurgebruik
- corpgrootte
- hoeveel tekst
- schaalgrootte
- routekaart

Voorbeelden



i-LOK



c-LOK

Er wordt gewerkt aan nieuwe stramienen.

7. IKA3 – Informatiekastje A3

De IKA3 wordt veelal geplaatst op een plek waar iets aan de hand is. Je geeft hiermee aan wat de bezoeker tegenkomt (natuurherstel/werkzaamheden, grote grazers, overstroming, nieuwe terreinregels). Ook kan dit kastje worden gebruikt voor actuele informatie over bijvoorbeeld activiteiten die worden georganiseerd in het bezoekerscentrum.

Richtlijnen

Titel

- De titel beschrijft op een positieve manier de essentie van de informatie op het paneel. Wees hierbij altijd positief. Liever het eindresultaat benoemen in het geval van werkzaamheden, dan de werkzaamheden zelf.

Headerbeeld

- Ook de foto laat sluit aan bij de titel. Laat iets moois zien, wat het resultaat kan zijn van werkzaamheden. Of kies voor een afbeelding van een activiteit met blije gezichten.

Intro (kader)

- De lengte van de introtekst kan variëren van 25-54 woorden.
- De verdere invulling is heel flexibel, zowel qua inhoud als qua tekstlengte. Het A3-paneel is uitgewerkt in 3 varianten: 1-koloms, 2-koloms of 3-koloms.

Tekst

- Houd de toon positief. Vertel de bezoeker liever wat wel mag, in plaats van niet. Betreft de informatie op het paneel werkzaamheden, maak de bezoeker dan duidelijk wat het oplevert voor de bezoeker. Benadruk dus niet het negatieve, maar bied een positief vooruitzicht; de natuur wordt er beter van of de bezoeker heeft straks meer ruimte om te recreëren.
- Wees kort, maar krachtig in je tekst. Voor meer (achtergrond)informatie kan men altijd naar de website gaan. Vermeld deze daarom ook altijd in de informatie.
- Houd het maximale aantal woorden aan dat in het stramien staat.
- Bij werkzaamheden is het raadzaam om contactinformatie van het beheerkantoor te vermelden, zodat de bezoeker altijd bij iemand terecht kan voor vragen en/of opmerkingen. Dit kan weerstand of opheffen of voorkomen.
- Werkzaamheden kunnen gevoelig liggen voor bezoekers, houd daar altijd rekening mee in de totale communicatie. Het informatiepaneel is in dat geval vaak 'slechts' een van de middelen om de bezoeker te informeren. Maak de communicatie persoonlijk. En geef waar mogelijk een 'gezicht' aan de informatie. De bezoeker krijgt daardoor het gevoel op iemand terug te kunnen vallen.
- Vanwege de grote variatie (ook qua aantal beelden) is het heel lastig om aan te geven hoeveel woorden gebruikt kunnen worden voor de tekst.

- Om een globaal idee te geven, vermelden we hieronder het aantal woorden voor de A3-panelen die je ziet in de map Voorbeelden:
 - 1-koloms voorbeeldpaneel: introductietekst 32 woorden, lopende tekst 150 woorden
 - 2-koloms voorbeeldpaneel: introductietekst 32 woorden, lopende tekst per kolom max 35 woorden. Mag iets langer zijn als er geen 'meer info' tekst onder geplaatst wordt.
 - 3-koloms voorbeeldpaneel: introductietekst 32 woorden, lopende tekst per kolom max 42 woorden (35 in inzetkader, excl. kopje). Mag iets langer zijn als er geen 'meer info' tekst onder geplaatst wordt.

Opmaak

De opmaak van een IKA3 kun je maken in DocuFiller. Je vindt meer informatie over DocuFiller op intranet. Als ze wat langer staan of ze maken onderdeel uit van meer communicatiemiddelen (hondenbeleid), dan kun je ze ook door een vormgever laten maken.

Overige

- Voor meer informatie (bijvoorbeeld excursies of activiteiten) kun je verwijzen naar de website van Natuurmonumenten.
- Wordt het paneel gebruikt op een route waar ook veel gehandicapten gebruik van maken, houd dan rekening met de hoogte van plaatsing. Een kortere paal kan dan wenselijk zijn, zodat bezoekers in een rolstoel de tekst ook kunnen lezen.
- Check regelmatig of je A3-kastjes er nog een beetje uitziet (vocht en algen). Een schoon kastje heeft meer zeggingskracht. Vervang de inhoud als het verbleekt of onleesbaar is geworden.
- Haal paal en kastje weg als boodschap niet meer relevant is.
- Mocht je je informatie wat langer willen laten staan, gebruik dan wat steviger papier om op te printen en plastificeer deze. Dan gaat de inhoud iets langer mee.

Voorbeelden



stramien 1-kolom



2-kolommen +
onderaan een foto



2-kolommen +
één foto per kolom



3-kolommen +
één foto per kolom

Er wordt gewerkt aan nieuwe stramienen.

8. Stramienen

Voor alle panelen zijn er stramienen beschikbaar waar een vormgever mee aan de slag kan. Er wordt momenteel gewerkt aan nieuwe stramienen. De huidige stramienen zijn te vinden in het Merkhandboek.

Voor de IKA3 kun je de stramienen ook vinden in Docufiller, zodat je er zelf mee aan de slag kunt.

Dit zijn de beschikbare stramienen:

- stramien i-LOG 6 weetjes
- stramien i-LOG 8 weetjes
- stramien i-LOG soortenpaneel vrijstaand
- stramien i-LOG soortenpaneel met foto's
- stramien i-LOG OERRR
- stramien c-LOK
- stramien i-SOG grote kaart zonder hoogtepunten (Tips van de boswachter)
- stramien i-SOG kaart met hoogtepunten (Tips van de boswachter)
- stramien IKA3 1 kolom
- stramien IKA3 2 kolom
- stramien IKA3 3 kolom

Er wordt gewerkt aan nieuwe stramienen, zoals bijvoorbeeld voor:

- i-LOG met kaart
- i-SOG met staande kaart
- i-LOK
- i-LOG Soortenpaneel OERRR

Zijn er stramienen die ontbreken, laat het dan weten aan producties@natuurmonumenten.nl.

Informatiemeubels

De informatiemeubels die je nodig hebt bij de totale productie van de panelen bestel je via Informatiebord.nl. In het Handboek Bebording lees je meer over het gebruik en plaatsing van de informatiemeubels.

9. Specificaties voor het aanleveren bij Brimos

Bestanden graag aanleveren volgens de volgende specificaties:

- bestand in pdf formaat (X-1 a:2001)
- afloop 5mm (geen snijtekens)
- het liefst 300 dpi of meer, als het niet anders kan dan minimaal 150 dpi
- teksten in contouren
- transparanties afgevlakt
- teksten en/of beeld niet op overdruk
- lijnen en strepen niet dunner dan 0,25 punten (negatieve lijnen minimaal 0,5 punts)
- bestandsopmaak in CMYK
- Zwart: C=0%, M=0%, Y=0% en K=100%

Beulakerpolder: een vogelparadijs!



Het 'gehoemp' van een roerdomp, de grijspaarse kleuren van de purperreiger, waterplanten in de sloten en waterpartijen. Het strakke polderlandschap heeft plaats gemaakt voor een afwisselend natuurgebied vol water. Er is een paradijs voor plant en dier ontstaan. En u kunt ervan genieten.



Natuurmonumenten

Van water naar

In 2009 is de Beulakerpolder 109 hectare voor de recreatie. Op basis van petgaten gegraven. gaan. De verschillende stroken water zorgen voor een overgang van water naar land. Dit zal langzaam en op den duur functioneert met een overstroming

Met e

Wanderen in het gebied kunt u genieten van het gebied. T (